

Roemeense tuinbouwsector

Inhoud

Deel 1 - Algemene informatie - Feiten en cijfers, kenmerken van landbouwbedrijven, export/import, land prognose

Deel 2 - Belangrijkste gewassen (uitdagingen en specifieke cijfers), irrigatie, zelfvoorziening, consumptietrends

Deel 3 - Analyse van de glastuinbouwsector

Deel 4 - SWOT-analyse en mogelijke zakelijke kansen

Bijlage

Kingdom of the Netherlands

A. SWOT-analyse

Kingdom of the Netherlands

A. SWOT-analyse - Sterke punten

- **Gunstig klimaat en vruchtbare grond** - Roemenië beschikt over uitgestrekte vruchtbare landbouwgrond en een klimaat dat **geschikt is** voor alle takken van de tuinbouw. Deze natuurlijke rijkdom vormt een sterke basis voor de landbouwproductiviteit.
  - Door het overwegende landklimaat klimaat **is er in de winter meer direct zonlicht dan in Nederland** , wat de productie van gewassen in kassen vergemakkelijkt. **Roemenië ontvangt in de winter 30 -50% meer aan direct zonlicht dan Nederland.**
  - De winters worden milder, vooral in het zuiden, wat de glastuinbouwproductie in de koudere maanden verder zal bevorderen.
- **Lagere productiekosten**
  - Grond en arbeid blijven aanzienlijk goedkoper dan in West-Europa.
- **Onbenut potentieel voor biologische teelt**
  - In veel gebieden worden weinig tot geen chemicaliën gebruikt, wat de omschakeling naar biologische productie vergemakkelijkt.
- **Menselijk en cultureel potentieel** dat de ontwikkeling van de tuinbouwsector mogelijk maakt.
  - Tuinbouw is diep verankerd in de Roemeense cultuur en Roemenen ervaren het verbouwen van voedsel als een bron van vreugde en zelfrespect.
  - Historisch gezien is Roemenië een belangrijke producent van landbouwproducten en die trots is nog steeds aanwezig, ondanks de lage productiecijfers.
- **Strategische ligging en interne vraag**
  - Dicht bij belangrijke markten in Midden- en Oost-Europa.
  - Er is het hele jaar door een grote vraag naar lokaal geproduceerde groenten en fruit. Die vraag wordt momenteel vervuld door grote importen.

A. SWOT-analyse - Zwakke punten

- **Tekortkomingen in de infrastructuur**

- Ondanks continue inspanningen om de nationale infrastructuur te moderniseren, blijven veel delen van het weg- en spoorwegennet onderontwikkeld, met gevolgen voor het goederenvervoer. (NB: Infrastructuur wordt verder besproken in de bijlage)

- **Versnipperde grondbezit**

- De sector wordt gedomineerd door kleine, gefragmenteerde landbouwbedrijven. Dit beperkt schaalvoordelen en bemoeilijkt grootschalige investeringen.

- **Gebrek aan samenhangende en voorspelbare wetgeving en belastingheffing**

- Het blijvende probleem van veranderende wetgeving en belastingheffing, niet alleen in de landbouw, maar in alle sectoren.

- **Fluctuerende economie en tijdelijke politieke stabiliteit**

- Roemenië heeft verschillende periodes gekend van snelle en exponentiële groei alsook hoge inflatie.
- Roemenië kampt nog steeds met corruptieproblemen, ondanks de voortdurende inspanningen om deze uit te bannen. Er is vooruitgang geboekt op het gebied van institutionele opbouw en wetgevingshervormingen. De positie van het land in de EU en wereldwijd is (desondanks) stabiel gebleven.

- **Inefficiënties in de waardeketen**

- Onderontwikkelde opslag-, verpakkings- en logistieke systemen.
- Zwakke verbinding tussen producenten, verwerkers en detailhandelaren.

A. SWOT-analyse - Kansen

- **Technologie, innovatie en kennisverspreiding**

- Er is een grote behoefte aan kennisverwerving en technologieoverdracht om boeren te helpen in versterking van hun concurrentiekracht en klimaatbestendigheid.

- **Voedselverwerking en toegevoegde waarde**

- Er is financiering beschikbaar voor projecten die waarde toevoegen aan onbewerkte tuinbouwproducten, zoals verpakkings, opslag- en voedselverwerkingsfaciliteiten.
- Deze mogelijkheid is vooral interessant met de hoge productie in het hoogseizoen.
- Er is ruimte voor investeringen in koelopslag, sorteer- en exportfaciliteiten.

- **Teelt voor binnenlands gebruik en export**

- Het klimaat en de bodem zijn geschikt voor een uitgebreid assortiment aan groenten, fruit en bloemen.

- **Toegang tot EU-fondsen**

- Er is een fonds dat specifiek gericht is op de tuinbouwsector, dat tot doel heeft vergroting van de productie en modernisering van deze sector.

A. SWOT-analyse – Bedreigingen

● Concurrentie van import

- Roemenië blijft een netto-importeur van voedingsmiddelen en de tuinbouwsector heeft te maken met hevige concurrentie van geïmporteerde producten, met name uit Turkije. Dit kan de lokale prijzen drukken en de winstgevendheid van binnenlandse producenten onder druk zetten.

● Vergrijzing van de landbouwbevolking, gebrek aan gekwalificeerd personeel en aanzienlijke migratie uit de plattelandsgebieden

- De vergrijzing van de landbouwbevolking en een tekort aan gekwalificeerd personeel in de landbouwsector vormen een langetermijnbedreiging voor de duurzaamheid en modernisering van de tuinbouw.

- Door (e)migratie neemt het aantal arbeidskrachten op het platteland af. Dit vormt een risico, met name als de bedrijven niet in de buurt van steden liggen.

● Verslechtering van het economische klimaat als gevolg van macro-economische schommelingen

- Het land heeft momenteel het grootste begrotingstekort van de Europese Unie, met een tekort dat in 2025 op een recordhoogte van 8,6 % van het bbp blijft en een overheidsschuld die in 2026 naar verwachting meer dan 63 % van het bbp zal bedragen.

● Toename van bureaucratie

- Investeerders worden vaak geconfronteerd met complexe administratieve procedures en trage goedkeuringsprocessen, wat kan leiden tot vertragingen bij de uitvoering van projecten en ten koste kan gaan van het concurrentievermogen. Bovendien kunnen bureaucratische belemmeringen leiden tot een gebrek aan vertrouwen in overheidsinstellingen. Dit kan zowel buitenlandse als binnenlandse investeringen ontmoedigen.

● Laag niveau van onderzoek en innovatie

- Beperkte interactie tussen openbare onderzoeksinstituten en de particuliere sector, in combinatie met een over het algemeen laag niveau van toepassing van onderzoek en innovatie, beperkt het vermogen van de sector om zich aan te passen aan nieuwe uitdagingen en de productiviteit te verhogen.

B. Mogelijke zakelijke kansen

B. Mogelijke zakelijke kansen

● Productie van plantaardig uitgangsmateriaal

Momenteel ontbreekt het Roemenië aan grote, gespecialiseerde faciliteiten voor de productie van zaailingen voor groenten, kruiden en bloemen, die specifiek zijn ontworpen voor professionele telers, zowel voor hydrocultuur als voor teelt in de grond. In de hydrocultuursector halen professionele telers hun plantmateriaal doorgaans uit het buitenland, terwijl telers, die in de grond telen, veelal hun eigen zaailingen produceren of afhankelijk zijn van een klein aantal lokale leveranciers.

Er is een duidelijke en groeiende vraag naar zaailingen met een verbeterde weerbaarheid tegen hitte en waterstress en met een verbeterde weerstand tegen ongedierte en ziekten.

Productie van plantaardig uitgangsmateriaal zou niet alleen kunnen voorzien in de behoeften van commerciële telers, maar ook in die van de detailhandel. Tuinieren is diep geworteld in de Roemeense cultuur, met een sterke traditie van het kweken van voedsel en sierplanten in privétuinen. Een verdere marktanalyse zou kunnen uitwijzen dat er een sterk potentieel is voor de detailhandel via supermarkten en bouwmarkten, die tot de belangrijkste kanalen voor Roemeense consumenten.

B. Mogelijke zakelijke kansen

● Verwerking met toegevoegde waarde

Roemenië beschikt momenteel niet over voldoende infrastructuur om waarde toe te voegen aan zijn groente- en fruitproductie, wat resulteert in aanzienlijke jaarlijkse voedselverliezen als gevolg van onverkochte producten. Hoewel sommige producenten – individueel of via coöperaties – hebben geïnvesteerd in verwerkings- en koelopslagfaciliteiten, blijft hun aantal zeer beperkt.

Dit biedt aanzienlijke kansen voor de verwerkende industrie, voor het verpakken, inblikken, bereiden van kant-en-klare maaltijden en koelopslag van groenten en fruit. Een dergelijke infrastructuur zou de productie mogelijk maken van marktklare producten voor de schappen van Roemeense supermarkten (met name in stedelijke gebieden) en voor de export.

Door strategische vestiging van een verwerkende keten, in de buurt van belangrijke fruit- en groenteteeltgebieden, zou tijdens piekseizoenen efficiënt gebruik kunnen worden gemaakt van overtollige producten. Dit scenario is voor beide partijen voordelig: boeren kunnen op die manier betrouwbare afnemers voor hun gewassen krijgen, waardoor er minder verspilling is, terwijl verwerkers verzekerd zijn van een constante aanvoer van hoogwaardige grondstoffen tegen optimale prijzen.

B. Mogelijke zakelijke kansen

● Adviesdiensten op het gebied van gewassen en irrigatie

De Roemeense landbouw kampt met een aanzienlijk tekort aan adviseurs op het gebied van gewassen en irrigatie, met name in de tuinbouwsector. Hoewel er in de meeste steden laboratoria voor water- en bodemanalyse aanwezig zijn, zijn er maar weinig diensten die boeren kunnen helpen bij het interpreteren van laboratoriumresultaten en goede aanbevelingen kunnen geven.

Boeren hebben niet alleen deskundig advies nodig over bemestingsstrategieën, maar ook over ongedierte- en ziektebestrijding, vooral degenen die het gebruik van pesticiden willen minimaliseren en geïntegreerde plaagbestrijdingsmethoden willen toepassen. Bovendien is er een duidelijk gebrek aan adviespakketten die zijn ontworpen om kosten te verlagen, de productiviteit te verhogen, moderne technologieën voor plantmonitoring toe te passen en de algehele gezondheid van planten te behouden.

Momenteel zijn de adviesdiensten voor gewassen voornamelijk afgestemd op de graansector, waardoor tuinbouwproducenten onderbediend blijven. Aanbod van diensten – zoals seizoensgebonden adviespakketten, uitgebreide diensten voor gewasbeheer en advies op basis van betaling per bezoek – zouden deze leemte kunnen opvullen en de Roemeense tuinbouwproducenten ten goede komen.

B. Mogelijke zakelijke kansen

● Investerings voor onderzoek en ontwikkeling van de tuinbouwsector

De geografie en het klimaat van Roemenië zijn zeer geschikt voor de teelt van een breed scala aan gewassen. De combinatie van gunstige natuurlijke omstandigheden en relatief lage arbeids- en grondkosten biedt aantrekkelijke mogelijkheden voor verder onderzoek en investeringen.

Hoewel de temperaturen in de winter laag kunnen zijn, kunnen kassen in Roemenië profiteren van meer zonuren in vergelijking met landen als Nederland en België. Het ontwikkelen van kassen in het westen van Roemenië biedt strategische voordelen: de nabijheid van de Hongaarse grens en toegang tot een betere infrastructuur in vergelijking met andere delen van het land. Deze ligging bevordert zowel de binnenlandse verkoop als de exportmogelijkheden.

Als alternatief zou de vestiging van faciliteiten in het zuiden van Roemenië in de beginfase voornamelijk de lokale markt bedienen. Naarmate de nationale snelwegen verder worden uitgebreid, zal het potentieel om externe markten te bereiken toenemen. De zuidelijke regio profiteert van mildere winters (maar warmere zomers), wat kan leiden tot lagere energiekosten voor de exploitatie van kassen. Daarentegen biedt de westelijke regio meer neerslag, wat extra voordelen biedt voor de teelt van gewassen.

B. Mogelijke zakelijke kansen

● Irrigatieapparatuur en wateropslagreservoirs

Gezien de druk van klimaatverandering op de watervoorraden en het feit dat de meeste landbouwpraktijken regenafhankelijk zijn (voornamelijk graanproductie), zal de vraag naar technologieën waarmee boeren zich kunnen aanpassen naar verwachting aanzienlijk toenemen.

In Roemenië zijn de gevolgen van de verminderde waterbeschikbaarheid al zichtbaar, met name in de zuidelijke en oostelijke regio's. Deze situatie biedt aanzienlijke marktkansen voor bedrijven die irrigatieoplossingen aanbieden, zowel nieuwe als tweedehandse, zoals grootschalige sprinklersystemen (centrale spil, laterale beweging, rijdend spuitkanon) en fertigatietechnologieën. Tegelijkertijd is er, nu de autoriteiten het opvangen van regenwater actief aanmoedigen, een groeiend potentieel voor leveranciers van grootschalige wateropslagfaciliteiten. Denk bijv. aan silo's of openluchtbasins, die vaak worden geïntegreerd in Nederlandse glastuinbouwbedrijven.

In de toekomst zal efficiënt waterbeheer een cruciale pijler worden voor duurzaamheid en productiviteit van de Roemeense landbouwsector.

B. Mogelijke zakelijke kansen

● Onderzoeksfaciliteiten voor zaadproductie

Het gematigde continentale klimaat van Roemenië komt sterk overeen met dat van Hongarije, Polen, Bulgarije, Oekraïne, Servië, Slowakije, delen van Oostenrijk, Zuid-Europees Rusland en de noordelijke staten van de VS (Illinois, New York, Pennsylvania, Ohio, Michigan en New England), waardoor onderzoeksresultaten in hoge mate uitwisselbaar zijn tussen deze regio's. Als strategische locatie fungeert Roemenië als een belangrijke distributiehubs voor zaadproducten in de eerder genoemde gebieden. Hieronder volgt een lijst van buitenlandse bedrijven die onderzoek en proeven in Roemenië hebben (of hebben gehad). Deze zijn voornamelijk gericht op granen, wat zou kunnen betekenen dat er ruimte is voor onderzoek en productie op het gebied van groente- en fruitsoorten.

Bedrijf	Land van herkomst	Zaden/gewassen die in Roemenië zijn onderzocht of getest
Bayer (DEKALB)	Duitsland	Maïs, aardappel (proeven), gewasbescherming – integratie van zaden
Corteva Agriscience (Pioneer)	Verenigde Staten	Maïs, zonnebloem, sojaboon
Syngenta	Zwitserland	Zonnebloemen, maïs, andere akkerbouwgewassen
Limagrain (LG Seeds)	Frankrijk	Maïs, tarwe, zonnebloem, granen, sommige groenten
KWS	Duitsland	Maïs, suikerbieten, granen, zonnebloemen, groenten
Lidea	Frankrijk	Maïs, zonnebloemen, granen, koolzaad, sojabonen, voedergewassen
Mas Seeds	Frankrijk	Maïs, zonnebloem
RAGT Semences	Frankrijk	Maïs, granen (tarwe, gerst), koolzaad, sojabonen, zonnebloemen, voedergewassen
Soufflet Agro	Frankrijk	Granen, oliehoudende zaden (koolzaad, zonnebloem), zaadvermeerdering
Euralis Semences (onderdeel van Lidea)	Frankrijk	Maïs, zonnebloem, koolzaad, granen, sojabonen (via Lidea-activiteiten in Roemenië)
Hazera	Nederland / Israël	Groentezaden (tomaten, paprika's, komkommers, enz.) — activiteiten voornamelijk via distributie, geen directe R&D-locatie bevestigd
Solynta	Nederland	Kweker van hybride aardappelen

C. Conclusie

De Roemeensetuinbouwsector biedt aantrekkelijke kansen voor investeerders die op zoek zijn naar groei, innovatie en grensoverschrijdendesamenwerking. **Het gunstige klimaat, de vruchtbare grond, de concurrerende arbeidskosten en de strategische ligging ten opzichte van de EU-markten** vormen een sterke basis voor investeringen, met name in geavanceerdekasproductie, moderne verwerking, gewasadvies en irrigatietechnologieën.

Ondanks structurele uitdagingen, zoals versnipperde landbouwbedrijven, verouderde infrastructuur en hoge verliezen na de oogst, is de markt klaar voor transformatie door gerichte modernisering en kennisoverdracht. **Nederlandse expertise op het gebied van tuinbouwtechnologie en -diensten, hightech kweeksystemen en duurzaam waterbeheer** wordt bijzonder gewaardeerd en sluit goed aan bij de veranderende behoeften van Roemenië.

EU-financiering en een robuuste binnenlandse vraag versterken het investeringsklimaat nog verder en ondersteunen schaalbare ondernemingen. **Een strategische locatie van faciliteiten** kan zowel lokale als exportmarkten ontsluiten, waardoor veerkracht en winstgevendheid worden vergroot.

Door samen te werken met Roemeense belanghebbenden kunnen **Nederlandse bedrijven innovatie stimuleren, nieuwe marktsegmenten veroveren en helpen de sector te hervormen van seizoensgebonden productie naar een concurrerende, exportgerichte industrie die het hele jaar door actief is**. Door gebruik te maken van Nederlandse best practices en technologieën kunnen investeerders een sterk rendement behalen en tegelijkertijd bijdragen aan de duurzame groei en modernisering van de Roemeensetuinbouw.

